

POLITIČNI ODBOR MREŽE CIVINET SLOVENIJA-HRVAŠKA-JUGOVZHODNA EVROPA

USMERITVE ZA UKREPANJE MREŽE V LETU 2024

Politični odbor s ponosom izpostavlja 10-letnico uspešnega delovanja naše Mreže, ki se je vzpostavila kot največja, najbolj aktivna in najbolj uspešna od vseh mrež CIVINET. To obletnico je zaznamovalo zelo uspešno tridnevno srečanje v Ljubljani. Zahvaljujemo se Mestni občini Ljubljana na izvrstni gostoljubnosti in prispevku k organiziranju osrednjega srečanja Mreže v letu 2023, katerega se udeležilo več kot 150 oseb. Politični odbor se zahvaljuje omrežnemu koordinatorju, Mestu Zagreb, na podpori delovanju in doprinosu realizaciji aktivnosti mreže. Zahvaljujemo se tudi ODRAZ-u, ki naloge tajništva/sekretariata opravlja z navdušenjem in zavezanostjo misiji Mreže, in tako v vseh preteklih desetih letih.

Politični odbor izraža zadovoljstvo delovanjem Mreže v letu 2023, ker so vse načrtovane aktivno uspešno realizirane. Poleg srečanja v Ljubljani, v Sarajevu je potekal dvodnevni CIVINET Forum, ki je bil posvečen klimatski nevtralnim mestom. Potekla je in druga poletna šola v Šibeniku – nadaljevanje sodelovanja s fakultetami in s študenti, bodočimi odločevalci - dobra pot za vključevanje mladih ljudi v razmislek o trajnostni mobilnosti, pri čemer se je kot dobra izkazala tudi interdisciplinarnost v pristopu. Odbor se veseli, da je, ne glede na zmanjšani znesek sofinanciranja iz naslova CIVITAS-a, sklenjena finančna konstrukcija in se poletna šola organizira tudi v tekočem letu 2024.

Prejšnje leto 2023 je bilo polno tudi drugih dogodkov, od webinarjev do študijskih obiskov ter aktivnega sodelovanja na različnih konferencah. Izpostavljam tudi priročnik "Nacionalna podpora izdelavi načrtov trajnostne urbane mobilnosti", ki ga je uredil ODRAZ, ob sodelovanju članov Mreže. Nadaljevalo se je tudi sodelovanje z drugimi CIVINET mrežami, s čem se tudi izpostavljajo možnosti za dodatne aktivnosti in se širi krog morebitnih dodatnih virov financiranja.

Kakovosti realiziranih aktivnosti sledi tudi stalno povečevanje števila članov – od začetnih 219, Mreža je konec leta 2023 končala s skupaj 231 članom. Proti koncu leta 2023 izveden je bil anketni vprašalnik med člani mreže z namenom, da se ugotovi katere teme so članom mreže posebej pomembne, kar bo usmerjalo načrtovanje bodočih aktivnosti.

Poleg tega, tako kot tekom prejšnjih let, Mreža nadaljuje z informiranjem ter s promocijo ustreznih in novih dokumentov in predpisov EU (ki se nanašajo na trajnostno mobilnost ter tudi na klimatsko nevtralnost)¹.

Za izvajanje Novega ogrodja EU-a za mestno mobilnost ustanovljena je Strokovna skupina za urbano mobilnost (EGUM), čigavo delovanje bo Mreža tudi v bodoče spremljala. Že februarja 2024 je bil objavljen prvi set priporočil, ki meri na dajanje prioritet javnemu prevozu in vodi k ustreznim spremembam, ki bodo omogočile bolj vključujoč prevoz. Brez dvoma smo trdno na poti doseganja 17 globalnih ciljev trajnostnega razvoja OZN.

Pri izzivih, ki so pred nami, mesta imajo odločilno vlogo pri razvoju pragmatičnih rešitev s pogledom v prihodnost – a urbana mobilnost je ključna tema, ki močno vpliva na dnevno življenje meščanov. Evropska Komisija v dokumentih predlaga usmeritev na aktivno in skupno mobilnost, ki je utemeljena na rešitvah z nizko in nullo stopnjo emisij, kako bi bil omogočen prehod na varno, dostopno, vključujočo, pametno in odporno mestno mobilnost z nullo stopnjo emisij. Ob tem je treba posebno pozornost posvetiti javnemu prevozu, multimodalnosti in infrastrukturi za aktivno mobilnost. Politični odbor vlogo CIVINET-a vidi v nadaljnji promociji evropske politike urbane mobilnosti in drugih relevantnih dokumentov, zbiranju podatkov o izzivih realizacije teh politik, povezovanju z raziskovalnimi projekti CIVITAS-a ter prenosu dobrih praks.

Ob definiranju aktivnosti v letu 2024 je treba upoštevati delovanje pobude CIVITAS, cilje Evropske komisije na področju mobilnosti, ali tudi potrebo upoštevanja širše slike – vključevanje ruralnih območij in dajanje pozornosti malim i srednjim mestom, kot tudi doseganje klimatske nevtralnosti. Ravno tako so upoštevani rezultati prej omenjene ankete: javni prijevoz, integracija, deljena mobilnost, SUMP-ovi za manjša in srednje velika mesta, urbano-ruralne zveze, interdisciplinarnost in vključevanje vseh deležnikov.

Politični odbor meni, da je z nadaljnjim pozicioniranjem Mreže kot relevantnega vira informacij in kreatorja novih idej na področjih mobilnosti in prostorskega načrtovanja mogoče sistematično ukrepati na podlagi opaženih problemov: pomanjkanje sistematičnega pristopa dizajniranju javnih prostorov in mobilnostnim rešitvam zasnovanim na potrebah meščanov, ob istočasnem upoštevanju vplivov na okolje. Sprememba sedanje paradigme "predvidi in zagotovi" v "odloči in zagotovi" v kombinaciji s potrebno spremembo obnašanja meščanov in drugih deležnikov - glavni so izzivi.

Poleg tega, zelo je pomembna prilagoditev rešitev lokalnemu kontekstu, z ciljem povečanja sprejemanja in kakovosti realiziranih (potrebnih) reform. Vse navedeno ima za cilj doseganje vizije Mreže na področjih na katerih deluje.

Velika Gorica, 5. 4. 2024

¹ Evropski zeleni načrt, Zeleni program za zahodni Balkan, Komunikacija „Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmeritev evropskega prometa proti prihodnosti“, Pripravljeni za 55 %, Novi okvir EU-a za mestno mobilnost, Vizija za ruralno Evropo do 2040 ter Komunikacija iz 2023. Novi načrt rasta za zahodni Balkan.